

Latweeschu Uwise.

Nr. 6.

Zettortdeenâ 10. Webruar

1855.

Druckers per J. G. Hoffmann un A. Johansohn.

Sluddinafchana.

Us pawehleschanu muhsu Keisera augsta dehla Deelwirsta Konstantina, kas walda paher wissu to karru-fuggu buhschanu, buhs tohs Rihgas juhras-Milichtschi schinni gaddâ, tapat ka pehrnaja gaddâ bij pawehlehts, atkal pilnigi faitisht.

Tadeht schê nu tohp issluddinahts, pehz kahdeem liffkumeem schee Rihgas juhras-Milichtschi tohp usnemti un turreti.

1) Tiffai tahbi tohp peenemti, kas paschi gribb eet schinnis Milichtschi, kas irr stipri un wesselligi wihri un radduschi pa uhdeni darbotees.

2) Tohs deenestâ ilgaki ne turrehs, ka tif libds yirmai Nowembera deenai schinni gaddâ.

3) No Krohna tee dabbuhs wissu promjanti un usturru tapat ka wissi zitti saldati kas karru-fuggôs. Ja teem Rihgas juhras-Milichtscheem laimejabs kahdu fuggi eenaidneekem panemt, tad teem par to sawu peenahkamu maksas-dallu tapat buhs dabbuht ka teem zitteem kas karrâ deen, un tee slimmee no Krohna tapat ka wissi zitti saldati tohp apgehpti un apghdati. — Tee arri dabbuhs sawu apgehbrju un bes tam wehl itmehefesi 5 subdr. rubetus, bet tee kas labbafi mahf ihreht dabbuhs libds 8 rubekeem itmehefesi.

4) Apgehbrs buhs gan drihs tahbs pats ka jaw semneekem. Deem ihrejem irr wehlehts bahrsdi un mattus ta walkaht, ka jaw radduschi. Tee ihreji dabbuhs tahdus karru-eerohtschus kas scheem foudim derrigi.

5) Rihgas juhras-Milichtschi batalijone buhs 900 wihri. Schê ja-peeminn, fo no teem, kas isgahjuscha gaddâ schinni Rihgas juhras-Milichtschi deenejuschi, wairat ka 400 jaw atkal peeteifuschees, gribbedami ir schinni gaddâ pee schi ammata palikt.

Us ihpaschu grahamatu fo zeen. General-Gubernatera-kungs atlaidis, muhsu Kursemmes zeen. Gubernatera-kungs scho pawehleschanu wisseem leek is-

sluddinaht, wissahm pilsehta un semmes-polizejas-teefahm pawehledams: lai tahs usajina wissus tohs zilwekus, kas wiinu aprindos buhtu derrigi un kas paschi gribb eet par Milichtscheem us Rihgas karru-lairwahm; lai wisswehlakt libds 20tai Webruara deenai atsuhta rullu grahamatu par teem kas Milichtschi gribb eet, un lai te eeraksta: no kahdas kahrtas tee irr, kahbs wiinu krishts un zitts wahrbs (uswahrbs), zil tee wezzi un zil lohnes tee itmehefesi prassohf; lai arri tuhda peeleef klahf tahs parahbischanas un attestates to, kas par Milichtscheem peenemti tappuschu un us Rihgu irr nosubtiti.

Ta sinna par to, kahbi no scheem rullu-grahamata peemelbeteem wihreem par Milichtscheem pateesi peenemti tappuschu un tadeht augstakâs teefas ja-peemelbe, sawa laika taps islaifsa.

Jelgawâ, tai 29ta Janwar deenâ 1855.

Kursemmes Gubernaters Walujew.

Bezgakais Sekretars Kummel.

Karra-sinnas.

Us muhsu Keisera wissaugstafu grahamatu, fo Winni 14ta Dezembera deenâ islaiduschu us wisseem Saweem mihteem un ustizigeem pawalsneekem — (Mattees Latw. Uwise 1854 Nr. 53) — rakstidami: „Muhsu Kristus mihlestiba sirdi Mums gan leeds wehleht, ka wehl zilweku affinis taptu isleetas, un Meks tadeht itt pateesi ne turrestimees prettim, kad tee Meks us meeru usrunnadami tahdas leetas no Mums gribbehs un prassihf, kas labbi sa-eet ar Muhsu walstis gohdu un wisseem Muhsu mihteem pawalsneekem pee labklahschanas buhs der-rigas. Tomehr wehl tif pat leeks liffkums

„pawehl schinni nifnâ karroschanâ gattaweem
 „buht us to, wissu uppureht un labbi satai-
 „sibt, ka Meh's warretum pasargatees no ik-
 „katta pohsta, ko Muh'su eenaidneeki nodoh-
 „majuschi Mums padarriht. . . . . „Tadeht
 „Juh's Muh'su ustizzigi dehli! . . . . sinnu
 „Juh's ne taupiseet ne sawu mantu, ne sawu
 „dschwibu un sawas paschas affinis, nedf juhsu
 „behrnu affinis, — bet ja buhtu waijadstigs,
 „tad Meh's juhsu Keisers un ir juhs
 „Muh'su pawalsneeki: „Ar dselst robkâ un
 „Krishtus krusu firdi,“ — wissu eesim eenaid-
 „neekem prettim, — Muh'su mihtas tehwu-
 „semmes drohschibu un gohdu pasargadami.“ —
 „Us scheem Keisera wahrdeem tee muischneeku
 wezzakaji no Wladimiras, Tweras, Penfas,
 Kostromas, Tschernigowas, Woroneschas,
 Smolenskas, Karkowas, Jaroslawas un Now-
 gerodas Gubernementim un Woroneschas pil-
 sehts laiduschi sawam augsti zeenitam semmes
 tehram un mihtam Kungam un Keiseram
 leelas pateizibas gramatas, un ar firsniigem
 wahrdeem istekuschi, ka gattawi effoht us pir-
 mo wahrdu ko Keisers teits, doht sawu
 mantu un eet wissu tizzibai un tehwu-
 semmei par apfargaschanu. — Lai arri sinneet, ka
 schee Sawam Keiseram raksta, tē jums
 pahrtulkosim to gramatu, ko Woroneschas
 muischneeku wezzakajs wissas Gubernements
 wahrda rakstijis:

Augstais schehligais Kungs un Keisers!
 „Tawa wissaugstaka gramata no 14tâ De-
 „zembera d., leelais Keisers, un Tawi
 „laipnigi wahrdi wisseem Taweem ustizzi-
 „geem dehleem par leelu preeku bijuschi. Sa-
 „wa Keisera wahrdu's Kreewu-semme alla-
 „schin zeentijuse ka kahdu swehtu balsi. Tu lee-
 „lais Tehws, ko pats Deews irr aizina-
 „jis schai teizamai leetai par labbu, penemmi
 „tadeht laipnigi scho stipru un firsniigu ap-
 „sohlischanohs, ko meh's lihds ar dands Will-
 „jonu Tawu behrnu tehwu semmei par labbu
 „isdohdam: — prohti ka meh's gattawi es-
 „sam us pirmo wahrdu ko Tu teikusi, muhsu

„mantu un dschwibu doht. Lai Deewa
 „schehlastiba swehti Tawu augstu animatu:
 „pasargah to gohdu un drohschibu tahs miht-
 „las Kreewu semmes kas Tewim allaschin
 „ustizziga un no firds padewiga.“

Appakhsratsihts: Woroneschas-Gubernes-
 ments muischneeku-wezzakajs, leelstungs
 25. Dezemb. 1854. „Iwan Gagarins.“

Par karrâ-kaufschanahs taggad ne ko ne
 dsird, jo tahda seemas laika ne zit ne warr
 darriht. Tittai dsird, ka eenaidneeki ar leelu
 steigschanu un zit spehdami wissu taifa gat-
 tawu atkal sahkt un darbojabs wissu pasaulti
 us sawu pussi greest.

Tadeht muhsu teizamais Kungs un Kei-
 sers — kaut gan no wissas firds publejahs
 mihtio meeru sadarreht, un zit ween warre-
 dams no Sawas pusses gan irr atlaidis no
 Sawahm, no Deewa un zilwekeem tam pee-
 nahtamahm teesahm un rektehm, lai tit meers
 nahltu, — arri sataisa wissu gattawu us
 karru, zerredams us wissospehzigu Deewu un
 sawu mihtu pawalsneeku stipru paligu. —
 No Sewastopoles raksta, ka ar ween wehl
 naktis Kreewi no pilsehta fleppen iseedami,
 uskriht eenaidneeku stanstehm un teem padarra
 skahdi, ta ka scheem deen' nakt' waijaga at-
 mohda buht, un meeru ne kahdu ne warr
 dabbuht. Zaur to eenaidneeku gruhibas ditti
 tohp wairotas. Ne warroht to nesi, un ta-
 deht dsird, ka iknaktis kahdi Calenderu un
 Sprantschu saldati isbehgohht no eenaidneeku
 lehgera un nahkoht Kreewu lehgeri, luhgda-
 mees lai tohs usnemmi, jo teem par dands
 gruhiti eimoht. Ta kahda nakti arri atskreh-
 juschi 31 saldats un 2 underopziri, teikdami,
 ka dsirdejuschu Kreewu saldatu musihki un sal-
 datu preezigas dseesmas, tadeht tizzohht ka teem
 labbi gan klahjabs. Nu redsejuschi, ka teem
 Kreeweem, kas sawas stundas stahw us wakti,
 gan arri gruhiti deesgan, bet kad waktis stunda
 pagallam, tad tee atkal appakhsch jumta tad teem
 silta gulta, silts ehdeens, tehja un puss stohpa

Gorzalas tohpoht dohte padfertees. Scheem tur yet tim jastahwoht aphegereschanas grabmjös dšiklōs pufšalluschōs dublōs, tā ka sabaki teem nopubstohht un kahjas nosalloht un teem ne kahda jumta ne effoht! Lai Deews apfarga no farra breezmahm! S—3.

Seemela-breedis.

Mums seemela puffē eeksch Ciropas, Norwegeru un Sweedru semmes angšgallā tur tee Lappeeschi jeb Lappenderi dšihwo, tad atkal pa labbu rohku jeb us rihtpuffi tablaki eeksch Afias, Sibiriā, tur Tunguhschi, Samoiedi, Ostjaki, Korjaki un wehl zittas tantas miht, — tablaki tad augšam eeksch Amerikas, un taggad arri Mantēs fallā — tur Deews seemela-breescheem (jeb rentšreem) mahjas eerahdijis. Aukstas weetas, tur waffaras laiks, jebšchu karšis, tatišchu warren ihšis, dauds ihfaks ne kà pee mums, — seema garra un auksta, sneega un leddus itt papilnam, tur labbiba wairs ne aug, širgeem un gohweem ehdama drihs peetruhktu, un tadehl tohs ne warr turreht, — tur gabbaleem pat wairs zittu ne kahdu lohpiu us tšetrahm kahjahm ne reds ka til wehl seemela-lapsu un breezmigu leddus-lahzi, kas balts kà leddus un sneegs, kas appafsch wianna kahjahm. Brihnums ka zilwefi tur wehl dšihwo arridsan. Bet gan ne warretu dšihwoht bes seemela-breescheem. Schohs Deews schehligais winneem dewis par drehbehm un kurpehm, par ehdeenu un dšehreenu, par mahjahm un par laukeem, par lohpu un par „daschadu mantu un wiffadu wajjadšibu un nšurreschanu tabs meesas un dšihwibas.“ — Seemela-breeschi gan sawā walkā few pascheem peederredami štreij pa mescheem un pa kalnu-weetahm, tur jehgeri tohs mekle un schauj, — gan atkal zitti kà par mahju-lohpeem paliktušchi un lohpti, zilwefu juhgā, scheem par leelu labbumu un par ihstenu Deewa swehtibu. Kamehr dšihwi, winnus eejuhdš kammanahm un

warr pa deenu kahdu 7 juhdsu nobraukt, — arri wairak, kad wajjaga; — minnu gohwis flauz kà muhsu gohwju-lohpus, peenu dšerr, peenu ehd, no peena seerus taira. Schauti woi nokauti derr ar sawahm ahdahm, ko gan pahrdohd gan nemm par apgehrbu, par kurpehm, ar ko arri buhdaš apklahj, kammanas isklahj; derr ar sawu gaku ko ir schahwetu ehd, ar saweem taukeem, — ar saweem raggeem un naggeem — no kurreem daschadas leetas istaira un ko arri par lihmu iswahra, derr ar sawahm zipflahm dšijas weetā, — un ahdu, spalwu un kaulus arri sinn leetā list. Tad nu lautineem schihs aukstās seemelafemmēs — seemela-breedis dohd wiffu kas til teem wajjaga un paleek par to weenweenigu laizigu bagaatibu, un irr winneem širgu weetā, gohwju weetā, kasu un awju weetā, — tapehž weetahm tohs reds pa tuhstoscheem kohpā gannibās. Rabbagam peederr kahdi desmits, zitteem pa 30, simts, trihsšimts un wairak. Baggatam Lappenderim irr pat lihds tuhstoscheem, un Korjakam dascham wehl wairak. Seemela-breeschi dauds zittadi ne muhsu breechi. Winni masaki; tee ko par mahjas-lohpeem turr irr kahdi diwi ohlefschu garrī un pufšohtru angšū; raggi teem smalfaki, pahri pahri ohlektu garrī; spalwa bruhna, seemā balta. Tee mescha lohpi paleek leelaki. Draudsei tur kahdas 200 mahju weetas, irr lihds 30 tuhstoschi seemela-breeschi, un itnōgaddu tur til pat dauds ahdu pahrdohd. — Seemela-breedis sawā walkā waffaras laikā, kalnu-weetās pa pulkeem atrohnams. Par nšturrū winneem kas tur tais aukstās semmēs warr aukt. Waffarā, kas ihša, ehd fruhmu pumpurus un lappas, bet seemā wifstihm suhnus, ko ihpaschi sanz par seemela-breeschufuhneem, un kas muhsu meschōs arri aug un badda laikā muhsu lohpeem arri derretu. Dšiktu sneegu, kas semmi un suhnus apklahj, winni proht ittin gudri gan ar sawahm kahjahm, gan ar saweem raggeem kà ar lahpsahm dabuhht nohst; bet tāpat arri daschureiš nabba-

dsini pa tuhkscheem mirst baddâ, wisstihm rud-
deni kur semme pehz leetu apklahjabs ar beesu
leddu zaur ko seemela-breedis ne warr tapt
zauri. Tahdâ laikâ laudis nozehrt preehschus,
lai tik seemela-breescheem buhtu ko eht. —
Bet arri grubti irr gannamu pulku kohpâ
waldiht, un kad winnu dauds, tad arri pulks
gannu wajaga kas winnus brihscham sadfenn
kohpâ un kawe lai ne isklishtu kahdi pee teem
kas sawâ wallâ eet apfahrt. Ikweens
saimneeks sihme tohs lohpus kas winnam pee-
derr: tad tohs pamett waffarâ itt pa juhdschm
tahtu apfahrt ehdamu sewim mekht. Glau-
zamas gohwis eedsenn laidarâs woi kuhstis.
Seemâ saimneeki mehds zittus peeseet ganne-
klu-weetâ, ko pa brihscheem jaunnu ushemm,
lai tee zitti turrabs klahumâ.

(Turplikam beigums.)

Studdinafchanas.

Bauskas ayrinta-teesâ schê dorra finnamu:
ta tai 21tâ Webruar sch. g., Kutentales masâ
muischâ, Wirsitê, wissabas pee mahjam derrigas
kohfa leetas (mebeles) un labbiba, wairak sohlitâ-
jeem taps pahrdohstas. Ta okzione (uhtrupe) sah-
sees minnetâ deenâ pulksten 8nâs no rihta.

Bauskâ, tai 17tâ Janwar 1855. 1

Kad tas no teesas eezelts un apstiprinahts
kurateris par to konkurses-mantu ta scheid nomirru-
scha saimneeka un muischas meijera Smilgana, ar
wahrdu „Kristaps Schmelingš,“ — awfahst Schulz
— nomirris, tad irr taggad zits kurateris par to
peeminnetu konkurses-mantu ja-eezell; talabb tohp
wissi tee wehl ne atlihdinati parradu prassitaji, kas
jaw ar sawahm prassischanam irr peeteikuschees,
no Sallasmuischas pagasta teesas zaur scho usai-
znati tahs kuratera zelschanas deht par to konkurses-
mantu ta nelaika Kristapa Schmelinga, tai 26tâ We-
bruarâ sch. g. pee schihs pagasta teesas paschi pee-
teiktees. — Sallasmuischâ, tanni 29tâ Janw. 1855.

(Nr 28.)

Sedvert Dawitsch,

preekschefdetajs.

Ed. Meyer,

teesas-skrihweris. 1

Man no Ribgas brauzohrt, tai 1. We-
bruar sch. g. stary Bluffas krohgu un Jelgawu,
10 mellaš wehrschu ahdas pasubduschas.
Gohvigam atraddejam sohlu 5 rubl. sudr. pateiz-
bas maffas, un tuhdsu tahs Jelgawâ palizejâ jeb
Dohbeles piis-teesâ nodohrt.

Moris Forstmann.

Tai 24tâ Janwar s. g. Wolgun-
tes leelu Mastiku saimneezei irr no kaupmanna
Günthera (leelajâ eelâ prett Latweeschu basnizu) seh-
tas plazzi gaischi sils ne pilni 6 gabdi wezs sirgš
isfagts, eejuhgts jaunâs raggâs ar jaunnu kulbu, jau-
neem rihskeem ar falli raibi mahletahm sakkahm,
falli raibi mahletu lohku, ahdu eemauktem un puf-
bruhketu ahdas seddaku. Kas kahdas taijnâs sin-
nas pahr scho sagtu sirgu warretu doht, tohp luhgts
ka to dohtu Wolguntēs muischâ jeb pee Wol-
guntēs peederrigu leelu Mastiku saimneeku.

Wolguntē, tai 28tâ Janwar 1855. 2

No 23. April sch. g. weena pee Hahna-We-
meles muischas peederriga muischina, 4 juh-
dses no Bauskas, us arrenti dabujama. Klah-
tas sinnas dabujamas Jelgawâ pee dsimta kunga
barona Franz von Hahn. 2

No Krohna Leelas-Sessawas pagasta-teesas
tohp wissi tee, kam kahdas taisnas prassischanas
buhtu pee tahs atshahstas mantas ta Leelas-Sessa-
was nomirruscha Puiku krohdseneeka Zehkaba Rei-
nizu un Leelas-Sessawas nomirruscha Puhrischu
Kniessu saimneeka Janna Kniessa, — zaur scho
usaiznati, pee saubeschanas sawas teesas tai 10.
Merz s. g. ar skaidrahm peerahdsichanam pee schihs
teesas peeteiktees. To buhs wehrâ sikt!

Krohna Leelas-Sessawas pagasta-teesâ tai 15.
Janwar 1855.

(Nr. 33.)

Teesas peesehdetajs:

J. Briggmann.

Teesas-skrihweris:

A. Fromann. 3

Pee Dhsolmuischas pagasta-teesas taps tai 14.
un 17. Webruar m. d. s. gad. 51 ohsola klutschu
un par wissam kohpâ kahdi 110 ohsola resšgalla
klutschu preeksch pufšdeenas wairak sohlitajeem pah-
dohti. 3

Druck und Verlagsanstalt.

No juhtmašas-gubernements augstas waidischanas pufses: Oberlehrer G. Staese, Senior.

No. 30.

Latweefchu Uwifchu

Nr. 6. peelifkums. 1833.

Grahmata

Schulza zeenigam mahjitajam rakfita.

Al, paldeews, paldeews, jums, zeenigs
schehligs, mahjitajs, par to jautu frohni, ar
to schagadda Uwifchu pirmu lappinu essat
pufchjojuschi, ar frohni, kas zauru gaddu ne-
fawihthjs. Ka Zahna wakkara wainakus saim-
neeze glabba uslahrtus, lohpineem sawa laika
derrigus, ta jaglabba Juhfu lappina*), kas
weenumehr derriga us to, ka ta Kunga
deena kas palikkusi par to Kungu deenu,
fur wimmu gaitas eet, un palikkusi par to kalpu
deenu, kam tai deena patihl neklaufiht ne
Deewam ne preefschneefem, paleef atkal tee-
scham par ta Kungu Kunga deenu. Lat
Deews juhs swehti par to, ka ne-essat ween
lauschu mahjitajs basniza, bet — to jau warr
nostattitees pee Juhfu raksteem — ta juhs
tit dsilli eepafinnuschees ar Sawu gannama
pulzina buhschanu un dshwoschanu pa mah-
jahm, ka warrejuschi tit skaidri isteikt, ka sweht-
deenu swehti pa mahjahm, tit skaidri, ka ikkatra
draudse ar pirktu warr rahdiht tahs mahjas,
fur walda jaunu laiku nelaibbais gars un
wezzu laiku swehtais gars. Slahwehts Deews,
ka schis gars no mannam mahjahm naw
atstahjees, ka Deews — jo Winnam ween
peenahfahs gohds par to — manni waldijis
eefsch manna tehwa pehdahm (kas lai dufs
weeglas smittis) un man dewis draugu, kas
lihd ar manni Deewam dohd kas Deewam
peederr Winna swehta deena. Mufsu mahjas
ne weena swehtdeena neauft, fur nenotur-

ram sawus rihta pahтары, islassam no Ban-
kawas spreddika grahmatas to swehtdeenas
spreddiki un tad taisamees us Deewa nammu
eet. Mehs nepawaddam ne weenu sweht-
deenu bes to, ka pehy beigteem Deewa wahr-
deem Deewa nammā mahjās nenotutram at-
kal Deewa wahrduš, kas teem basniza dsirde-
teem wahrdeem ir ta swehta Garra raffina,
kas tohs darra augligus mufsu firdis. Un —
gohds Deewam, netruhst mufsu walsi tahdu
mahju, fur ta Kunga deenu pawadda tapat
arridsan. Bet jo swehti swehtijam paschi to
mihlo swehtdeenu, jo mums firds sahj, kad
jareds, ka saime tit mas par to rehkina. Woi
dohmajeet, ka swehtdeenas rihta paschi wiffi
pee rihta pahtareem klast. Al tu mannu
Deewin! zil tee jafauz, jadsenn un dasch pa-
leef aiskrahni woi us krahns, woi zittur
eelihdis guttohts, lai to sauz zil grubb. Dasch
nelabs wahrds saimineekam jadsird no saimes,
no puischeem wiswairak, kad tohs sauz pee
swehtdeenas pahtareem un kad prassa, kas
eefchoht Deewa nammā, tad daschs atfauzahs
ta, ka kauns un grehks saktoht. Wiffu zauru
swehtdeenu neweenu gan drihs neredsefi mah-
jās, bet frohgs pascha basnizas laika peebahstis
pils. Newarr sazihl, ka mufsu walsi un
draudse nebuhtu grahmatneeku. Ne, paldeews
Deewam rets ween fur rohdahs nemahkuls.
Ar behrnu mahzibu pee mums zeetiba bijusi
leela — nu jau buhs gan drihs preezdesmits
gaddi, — jauni deewagaldneeki pee Deewa, pee
Jesu Kristu westi, ka jau labbati ne warr
west, Deewa wahrdi mums stipri un swehtigi
pafloodinati Deewa nammā. Kas tad nu
warr wainas buht, ka pee mufsu tumfcha-
keem tehweem un tehwu tehweem Deewam
dewe wairak, kas Deewam peederr, ne ka pee
mums Tam dohd. Kas nu gan man prastam
zilwetam, dohs usrahdiht to wainu, to lai

*) Rahds draugs no Wbssemes un art no Kursemes
manni luhgufchi, scho schstu: „Ta swehta deena“ pirmajd
Uwifchu lappā, inpascha grahmatina ilt druffeht, jo grubbicht fa-
was droubjes preefch itatrahm mahjahm scho grahmatinu gab-
daht, lai kaudis scho mahzibu labbi apjerre. Ja sinntum ta
ir zitti to kabprahit grubb, un duhtu wehrtis scho schstu no
jauna druffeht, tad to luhgufchanu pafstauftum gau. S—3.

darra dſikli mahziti kuugi, kam labbi waizahs rakſtōs, bet dohmaht ſawā prah̄tā dohmaju tā: newarr leegtees ka muhsu tanta palitfuſi gudrafa ſawā fah̄rtā ar to, ka wezza gruh̄ta dſimtu buhſchana nozelta, ka klaufſchana un dſihwoſchana taggad weeglaka un katram teel ſawa taiſniba un teefa. Bet winnas gudriba irr ta paſauliga ween, kaſ ſwabbadibu (brihwibu) darra taunumam par aſſeggu. To Deewa behruu ſwabbadibu winna wehl naw panah̄fuſi. Wezzais dſimtu buhſchanas Ah̄dams naw wehl aſſih̄zinah̄ts, bet iddeenah̄ wehl nah̄l preeſchā ar ſaweem greh̄teem un ſah̄ribah̄m un taſ grihb̄ lai ar winnu dſihwo, winnam darra, winna teefa pehz jauna zilweka lah̄rtas. Wezzas wehrga wihses nometas noh̄ſt, bet brihwneeks jauah̄s ſah̄bakōs eekuh̄lees pats neſinnadams k̄a ar teem eet, eet kriſdams, klupdams ween. Muhsu laifi taſ ſch̄ih̄bais meh̄neſis, taſ ſch̄ih̄dona laiks, kur zits brauz ar raggawah̄m wehl, zits jau brauz ar wah̄geem un abbi ſch̄leetah̄s jo gudri darrijuſchi. Muhsu laudis lih̄dſinajami behrneem, kaſ nupat, ka iſdſih̄ti no ſakliſma un eelitti leelajā grah̄matā, laſſa k̄a pa zelmeem eedami un taſ leelah̄s, ka jau laſſoh̄t leelajā grah̄matā. Zif teem gan ſapraſchanas leelajā grah̄matā! Uſſazziht mah̄jas, libri par neeku ween, to daſch ſaimineeks zeen par brihwſtibu, leeku loh̄ni praſſiht un maſ ween ſtrah̄daht, maſ paſklaufiht preeſchneekeem, to daſcha ſaime zeen par brihwſtibu; winna neſiun paſklaufiga meeſtus ne ſoh̄dibus dehl, ne aſſinnaschanas dehl, tapehz ar to taſ pats k̄ruſt darba deenā, taſ pats k̄ruſt ſweh̄tdeenā. Barr ſazziht ar winnu lauſchu ſaklamu wahrdu: kamehr ſaule lezz, migla azzis koh̄ſch, kamehr ſaule naw uſlehtuſi ſohlā, kur wiſſas walſis jeb draudſes behruus mah̄za to kaſ jadoh̄d Deewam, kaſ jadoh̄d Keiſeram, kaſ jadoh̄d kungeem un preeſchneekeem un wiſſeem zilwekeem, kur tohs mah̄za, ka zuh̄lai nebuhs kaſu praſſiht lai dohd raggus, taſ irr, lai ſemneeks netih̄ko noſchſtees lunga freh̄flā, bet lai dſennah̄s, ka us ſawu benki

feſch gohdigs un labbi peetizzis, Deewam pateidams par to, ko tam irr atmettis un tizzedams, ka Deews neuſluh̄ko zilweka ahrigu buhſchannu, bet no wiſſeem laudim, kaſ Winna bih̄ſtah̄s un to taiſnibu padarra, taſ Winnam irr peenemmigs; kamehr, ſchi ſaule naw wehl uſlehtuſi, kamehr migla wehl azzis koh̄dih̄s. Bet ka ſchi ſaule teecham uſlehts ſawā laikā, to warram tizzeht tik droh̄ſchi, zif droh̄ſchi tizzam, ka kamehr deenas buhs wirts ſemmes nemittetees ſeh̄ſchana un pfaufchana, auſtums un ſarſtums, waſſara un ſeema, deenas un naktis (1 Moſ. 8, 22.) Swebtigas buhs tah̄s azzis, kaſ redſeh̄s, ko meh̄s neredſejuschi un tah̄s auſis, kaſ dſirdehs, ko meh̄s nedſirdejuſchi, bet ſwehtigi meh̄s arridſan, kaſ neredſedami toſ tizz.

Beedoh̄det, zeenigs, ſch̄eh̄ligs mah̄zitaſ, ka eſmu uſdrih̄ſtejees Juhs kaweht ar ſaweem rakſteem, bet teem bij Jums rah̄diht ween zif angſtā zeenā turru Juhs wah̄dus un zif jums par teem pateiz

Juhsu

paſemmigs kalys

Mahrtinſch Dutterſ

Kahlenu mah̄jas.

No Durbeneeku ſohlah̄m.

Das Wiſſuwaldigais ſawu ſpehzigu roh̄ku un ſawu laipnigu gah̄daſchannu tai pagah̄juſchā gaddā muhsu ſohlās-buhſchanai daſchadi un itt ih̄paſchi parah̄dijis; par ko meh̄s ne ween winnam nemittedamees no ſirds goh̄du un pateizibu dohdam: bet par ko mums arri ſirds neſſah̄s wiſſeem ſinnu doht, kaſ gribbetu lih̄dſ ar mums preezatees un Deemu teift par to, ka winna walſtiba eet wairumā.

Muhsu draudſe irr wairak̄ ne k̄a 10 tuh̄ſt. dweh̄ſelu eekſch 26 pagasteem. Wairak̄ par 650 behrneem latru ſeemu ſohlajami. Tad gan warr ſapraſt, ka itt ar maſ ſohlah̄m ne warram pah̄rikt, un teecham 16 ſohlās toh̄y muhsu draudſe turretas, un bes tam wehl no

4 pagasteem tschetras flohla, kas pee zittahm draudsehm peederr, muhsu draudses behrni tohp flohlati, ta ka mehs 20 flohla par sawahm warram skaitiht. No schim flohlahm septinahm woi jauna ruhne eerahdita, woi tahdu gahdabt afsahkts.

Raibeneeku flohla, pee ka wehl trihs masi nowaddi turrabs, tohp turreta tahda namma, kas zaur nelaita zeeniga Generala Grama Kreuz gahdashannu preeksch gaddeem zelts. Bet tas nams newadda galla un ditti siktis zelsch pahz zittahm uppitehm bes tilteem tur no-eet. Kad nu wehl preeksch ta leela behrnu pulku kas tur sanahk labbu teesu par masi un jaw ar wezzumu sagahjis; tad gan warr saprast, zit tohti wissi ilgojahs pehz ta jauna flohla namma, kas jaw preeksch 7 gaddeem no augita Krohna bij iswehlehts, bet pee ka tohs lofkus no Krohna mescha ne bijam tik ahtri dabbujuschi. Kad isgahjuschu waffaru tee bij sakohpti, tad scho waffaru warrejam to ehku paschu zelt, un, paldeews Deewam! nu jaw stahw no dedsinateem steegeleem appalsch dakstinu jumta, un preezina muhsu firdis no tahlenes. Nahkoschu ruddeni mehs zerram ar Deewa paligu tur jaw ee-eet. Kad ap Johna laiku stuhra-akmins bij leekams, tad leels lauschu pulks sanahze un zeeniga Generala leelmahte no Kreuz, kas flohla weenumehr par leelu pahrsahwetaju un gahdeneezi bij bijusi, patte arr atbrauze un ar sawu mihlu rohzinu to stuhra akmini lifte. Bes mahzitaja arr wehl flohlmeysters Girts Bruckmanns wallodu turreja, tur winsch sawu preezigu un patezigu firdi, un wissu sawu Deewa un draudses mihlestibu bij eelizzis. Bes zittahm dseefmahm no gramatas arr weena no lappahm tappe dseedata, fur ar rohkas rakstu bij usrafsita kas tur pat tikle isdallitas. Wissi jauni laudis pee dseedashanas palhdseja, jo tai flohla ikatrs behrens, kas tik mas fo eenemmahs, tohp mahzihkts rakstihk un rehkinahk un tai flohla aprinki 59 saimneekem arri katru neddeju 22 Awischu lappas nahk.

H. E. K.

M a h z i b a s,

labbi saprohtamas un isstahstijamas, pehz kurrahm jabsihwo.

VI.

2. Behter gram. 1, 19: Un mums irr to Prahweeschu wahrds, kas jo stivrs irr zc.

Kristiti naw sibilneeki;

Deews irr teem par prahweeti.

Sakschu Kurwirks Widdrits ihsti gudrajs, mehdse daudskahrt sazihk: winsch effohk mannijs, ka no zilweka prahta un jehdsibas nekas tik gudri, tik assi un tik smalki isdohmahts, woi isteikts, kam ar teem pascheem tik pat labbi ne warroht pretti leezinahk un to, ka neeku usrahdiht; Deewa wahrds ween stahwoht tik zeeti un drohschi, ka muhrs tahds, fo newarroht nei usnemi, nei apgahst.

Pakkans un Lagsdigalla.

(Pasazina.)

Kohschi mehnes spihbeja

Rakti; kluffa krumina

Lagsdigalla papohgaja

Sawa falla eewumahja.

Pakkans peeslehkts atmohdabs,

Mehnestinu ceraudsejis,

Sahze reet un, nikkens bijis,

Arr no dusmahm eekauzahs.

Lagsdigalla teize winnam:

„Ko tu, pakkans, nokauzees?

Sakst tewim, pazeetes;

Ne peektuhfi mehnestinam;

Kluffi winsch tew usstattihs,

Spohschums arr tam nesuddihs!“

Ne-eerangi tohs murgus tawa pascha galwa par debbes swaigsnehm. Zaur daudskahrtiqun maldishannu wehl taifnam zekam neustapfi. (St. w.) Gaischums irr gaischums, lai arri ne-redsigs to neredi. (St. w.)

Woi saute irraid wainiga,

Kad azzis preeksch tahs paglabba?

Kad azzina patte nerebs ne fo,

Nei swezze, nei brille tai rahba to!

Wahjahm azzim swezze darr sahpes. (St. w.)

Puhje f'rehje, kad bija debbes apswaig-
nojees, pelles meddiht un atradde ehrgli ligsdã
eemigguschu. „Mulkis slinkis, — winna saz-
zija, — kas tahdu staisu, spohschu gaischumu
aisnauusch faules starrus gaididams, no kur-
teem galwa sturbst, ka ne warram nei d'ir-
deht, nei redseht?“

Tanni 1577tã gaddã nomirre Glesijã
augstis muischneeks, kas masu brihtianu preeksch
sawas nahwes gaischu swezzi prassija un to
tahdu puß siundas laiku rohkã turreja. Kad
winnu waizaja, ko winsch ar to gribbiht?
winsch atbildeja: „laideet man meerã, man
pascham sawas dohmas!“ Us gallu winsch,
us to swezzi weenadi ween stattidams, sazzija:
„Mums irr to prahweeschu wahrds, kas jo
stiprs irr un juhs darrat labb, to wehrã nem-
dami itt kã spihdamu swezzi tumsã weetã, tee-
kams ta deena aust un ta Nihsta-Swaigine
usleez juhfu firdis.“ (2. Petr. 1, 19.) Ar to
winsch atdewe to swezzi un scho pasauli atstahje.

Rahdu Deewo-wahzitaju, kas bija mirreß,
tee kas aplahrt winnu stahwejuschi waizaja:
„woi winsch wehl pasistohht winnus?“ —
Preeksch azzim — tas sazzija — man paleek
tumsch, bet schej — winsch ar rohku us firdi
rahdija — irr papilnam gaisch.“ Tad arri
wehl peelikke tohs wahrds: „walihds man,
Kristu Jesu“ un dwehseli islaide.

Deewu firdi un Bibheli rohkã

Nei juhã nei sausumã tewim buhs mohkã.

Kad tahdu reisi mirschu

Es ar scho wahrdu schkirschu.

A. H g n b r g r.

**Ta bailiba nahf no tahs blehdibas,
kas no ta ihpafcha leezineeka tohp
pasuddinata.** (Gal. gudr. ge. 17, 10.)

Ditwi toihri, faimneeks un puissis, bij gahju-
schi nahburga kunga meschã (kur zeeta aisleegschana)

grahbekla un idkaptis kahrtus luhkoht, jeb taisni sak-
koht, sagt. Kad nu tee paschã beesã meschã, stary
slaitahm eglitehm, behreem un beesem kruhmeem
bija eegahjuschi un sawus nedarbus strahdadami,
weens no ohtra atschikhruschees, — gaddijahs pui-
sim masu sakkti no kruhmeem isbaidiht, kom nu
schigli f'rehja pakkal, gribbedams to nokert. Saim-
neeks io nemas nemannija, bet sawu darbu duh-
schigi darrija, lihds kamehr reisu apstattidamees ee-
rang puissi jau labbi tahlu f'reenoht artween, un
dohmadams, ka winsch mescha-sargu reds un no
ta behg, — atstahj sawus nozirstus kahrtus semine
un f'reen jif tik spehj tam pakkal pa mullejeem un
kruhmeem, ka dubli ween no pakkalas lezz gaisã,
kamehr to panahht tad, kad schis ne warredams sak-
kti panahht, apstahjahs. Nu faimneeks nokuffis,
elsdams un buhsdams itt bailigi puissim tulihht prassi-
ja, kapehj ta f'rehjis? un kad puissis smeedamees at-
bildeja, kã sakkim pakkal, — tad nosplaudamees
un sweedrus noslauzidams, arri pasmejhjahs, lai
firds gan kã satrauzeta, puksteja stipri, un gahje
abbi atpakkal sawu nodohmatu darbu isdarriht, un
to padarrijusch, detwahs us mahju smeedamees par
notikkuschcem johkeem.

Pabbat gan buhtu bijis, ja tas faimneeks tam
ihpafcham leezineekam, sawai sinnamai firdi, kas
winnam litte behgt tapehj, ka tas bija sauns darbs
— paklausijis, ne kã ar smeekleem, to par johku
turredams, aplussinajis un pretti turredamees, no-
dohmatu blehdibu darrijis: jo kas tam leezineekam
pretti grehto, tas ne dabdu peedohschanu ne muh-
scham, bet pateesu sohdbu. (Matt. 12, 32.)

B r i h w d r i k k e h t

No juhymallas-gubernements augstas waldischanas pusses: Oberlehrer G. Blaes, Senior.

No. 40.